

Public Interest Lawyers Association

výroční zpráva za rok 2008

Výroční zpráva PILA za rok 2008

Public Interest Lawyers Association (PILA) sdružuje právníky, kteří usilují o zvýšení účinnosti právního systému při ochraně lidských práv a dalších veřejných zájmů. Zasazuje se proto zejména o větší dostupnost právní pomoci a společensky odpovědný výkon právnických profesí.

Pro naplnění svého poslání PILA připravuje vzdělávací akce, podporuje výměnu zkušeností a spolupráci mezi právníky neziskových organizací a jiných právních profesí, podílí se na přípravě legislativních změn, podporuje aktivity právníků působících v jiných neziskových organizacích a šíří informace o právní ochraně lidských práv a jiných veřejných zájmů.

Dostupnost právní pomoci

Velkým problémem právní ochrany lidských práv a veřejných zájmů v České republice je nízká dostupnost kvalifikované právní pomoci. Advokátní služby jsou stejně jako jinde ve světě finančně náročné a neexistuje efektivní systém bezplatné právní pomoci, který by zajistil dostupnost právní pomoci pro všechny bez ohledu na majetkové poměry.

Pro bono

K zvýšení dostupnosti právních služeb pro neziskové organizace a jejich klienty realizuje PILA Pro bono projekt. Cílem projektu je rozvoj *pro bono* služeb advokátů a dobrovolného bezplatného zapojení se advokátů do obecně prospěšných aktivit. V rámci projektu provozuje PILA Pro bono centrum, které usiluje o propojení nabídky právních služeb od advokátů ochotných pracovat pro bono a znalostí témat a potřeb potenciálních klientů, kterou disponují nestátní neziskové organizace.

V rámci projektu se v roce 2008 uskutečnily například tyto aktivity:

- byly uspořádány dva kulaté stoly na téma pro bono v ČR v Praze a v Brně, kterého se zúčastnili zástupci advokátů i nevládních organizací
- byly spuštěny internetové stránky www.probonocentrum.cz
- byla slavnostně zahájena činnost Pro bono centra
- Pro bono centrum zprostředkovalo bezplatnou právní pomoc pro 7 klientů nevládních organizací a v 9 případech byly pro bono služby poskytnuty nevládním organizacím v souvislosti s jejich organizačními záležitostmi nebo jejich aktivitami ve veřejném zájmu
- do spolupráce s Pro bono centrem se zapojilo 16 partnerských advokátních kanceláří a 30 neziskových organizací
- 21 advokátů a advokátních kanceláří vyjádřilo podporu pro bono podpisem pro bono deklarace
- byl uspořádán workshop pro advokáty o komunikačních dovednostech s klientem
- bylo publikováno několik příspěvků propagujících pro bono koncept mezi odbornou i laickou veřejností
- přednáška právníka z USA, partnera právní firmy Goulston a Storrs Michael Haroz s přednáškou "What is Pro Bono and how does it work in the US?" na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze
- o Pro bono centru vyšlo několik článků v neprávních médiích a o projektu byly poskytnuty dva rozhovory pro Český rozhlas 1 Radiožurnál a ČRo6.

V roce 2009 plánujeme zejména:

- Pro bono centrum bude nadále zprostředkovávat pro bono právní služby advokátů
- rozšíření sítě advokátních kanceláří spolupracujících s Pro bono centrem

- dva workshopy pro advokáty na téma práv pacientů
- organizační zajištění udílení pro bono ceny (vytvoření pravidel a sestavení poroty)
- zajištění finanční udržitelnosti Pro bono centra prostřednictvím finanční podpory advokátních kanceláří

Bližší informace:

www.probonocentrum.cz.

Finanční podpora:

- Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe
- grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

Bezplatná právní pomoc – Nová vize, nový zákon

Projekt Bezplatná právní pomoc – Nová vize, nový zákon navazuje na předchozí projekt Bezplatná právní pomoc jako součást politického diskursu. PILA se v projektu zaměřila na spolupráci při přípravě zákona o bezplatné právní pomoci a na informování odborné i laické veřejnosti. Spolupráce byla vedena s Ministerstvem spravedlnosti při přípravě tezí a připomínkování věcného záměru a při uspořádání diskusního kulatého stolu o věcném záměru zákona. Spolupráce probíhala se zainteresovanými neziskovými organizacemi při vytváření jednotných stanovisek. Neziskové organizace, které nejsou členy pracovní skupiny, PILA v rámci projektu informovala o dosažených výsledcích. K informování odborné a laické veřejnosti docházelo několika způsoby – PILA pokračovala ve vydávání Bulletinů bezplatné právní pomoci, které rozesílala 250 subjektům. Jednotlivá čísla se zabývala zejména přípravou věcného záměru, dostupností právní pomoci a tematikou pro bono. PILA zároveň spustila internetové stránky www.bezplatnapravnipomoc.cz, jejichž účelem je informovat odbornou i laickou veřejnost o dění na poli bezplatné právní pomoci a publikovala články na internetových stránkách ipravnik.cz a [via iuris](http://via.iuris).

V roce 2009 plánujeme:

- vydání posledních dvou čísel Bulletinů
- další sledování přípravy nového zákona a koordinace zapojení neziskových organizací

Bližší informace na:

www.bezplatnapravnipomoc.cz

Finanční podpora:

- Open Society Fund Praha v rámci programu Posilování role práva,
- grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti

S právníky o lidských právech

PILA podporuje otevřenou a kritickou diskusi mezi právníky nevládních organizací a dalších právních profesí. Přenášení praktických zkušeností neziskového sektoru k soudcům, advokátům, státním zástupcům a vyučujícím právnických fakult považujeme za velmi důležité. Příímý kontakt právníků NNO s jinými právními profesemi současně přispívá k vyšší kvalitě právní práce NNO a také k odbourávání některých vzájemných předsudků.

Přednášky

V roce 2008 se PILA podílela přednáškovou činností na těchto fórech:

- konference „Transparentnost a důvěryhodnost výkonu spravedlnosti“, Transparency International Česká republika, 4.prosince 2008, Praha
- *Význam právníkové profese ve světě – pohled právníka NNO*, konference Význam právníkové profese ve světě, Právnická fakulta UP Olomouc, ELSA Česká republika, 21.listopadu 2008, Olomouc
- *Neziskovky a (ne) dostupnost právní pomoci v ČR*, Forum 2000, NGO Market 2008, 10. června 2008, Praha

PILA se navíc v únoru 2008 organizačně zajišťovala kulatých stolů zabývajících se posílením ochrany lidských práv obětí trestných činů. Po programové stránce měla akci na starosti Liga lidských práv.

Bližší informace najdete na:

<http://www.pilaw.cz/index.php?cat=cz&art=konference/konference>

Společensky odpovědná výuka práva

České právní vzdělávání trpí dle našeho názoru přílišnou teoretičností a malým důrazem na propojování práva a etiky. Studenti si na fakultě neosvojí praktické právníkové dovednosti, studium se málo zaměřuje na využití práva k obecně prospěšným cílům. Výsledkem je mimo jiné nedostatek právníků schopných a ochotných věnovat se ochraně lidských práv. Navíc se budoucí soudci, státní zástupci a úředníci neučí, jak v souladu s moderními trendy posuzovat případy ochrany lidských práv a veřejných zájmů.

Podpora vzniku právních klinik

Podporujeme snahu vyučujících a neziskových organizací zavést pro některé předměty na fakultách model právních klinik. Poskytujeme jim metodickou pomoc, zprostředkováváme kontakty, jednáme s vedením fakult, vyhledáváme finanční zdroje. V roce 2008 jsme spolupracovali na PF UK Praha se spolkem Všehrd a organizací ELSA Praha, a dále na PF MU ve spolupráci s Ekologickým právním servisem a Ligou lidských práv jsme se podíleli na zřízení kliniky při katedře ústavního práva.

Finanční podpora:

Evropský sociální fond (Operační program Rozvoj lidských zdrojů) a státní rozpočet ČR

Škola lidských práv

Škola lidských práv 2008 se uskutečnila ve dnech 21. – 26. 9. 2008 již tradičně v hotelu Kozí horka na Brněnské přehradě. Zúčastnilo se jí 19 studentů ze všech právnických fakult v České republice, kteří byli vybráni z téměř 50 přihlášených uchazečů. I letos se osvědčila letáková a plakátová

kampaň na fakultách podpořená pozitivními referencemi účastníků předcházejících ročníků a informace na webu PILA.

I při letošním jubilejním ročníku byl **program** sestaven tak, aby si studenti měli možnost prakticky „osahat“ co nejvíce oblastí právní ochrany lidských práv a veřejných zájmů. Program zahrnoval 11 výukových bloků, cca 32 hodin výuky a dvě večerní besedy s hosty.

Program se skládal z diskusí, simulovaných řízení, práce ve skupinách, analýz konkrétních případů a argumentačních cvičení, studenti si nacvičili např. pohovor s klientem, etc.

Studenti měli formou interaktivní výuky možnost aplikovat své dosavadní znalosti a získali nové z oblasti *public interest law*, v užším smyslu z oblastí týkajících se **environmentální problematiky** (správní řízení a zapojení veřejnosti, environmentální judikatura Evropského soudu pro lidská práva, hluk a právní řešení), **lidskoprávních témat** (práva pacientů, domácí násilí, práva obětí trestných činů, diskriminace, migrace) a **dalších aktuálních právních otázek** (porušování práv zaměstnanců obchodními řetězci, bezplatná právní pomoc a *pro bono* služby v ČR).

Lektory ŠLP byli zkušení právníci z významných nevládních organizací. Studenti se tak přímo se seznámili se s činností nevládních organizací Ekologický právní servis, Liga lidských práv, Mental Disability Advocacy Center, Persefona, Dopravní federace a Trast pro ekonomiku a společnost.

Výukový program doplnila večerní vystoupení 4 hostů: blogařů *Jiného práva* Jana Komárka, Pavla Molka a Michala Bobka a výkonného ředitele Trastu pro ekonomiku a společnost Stanislava Kutáčka.

Hodnocení projektu studenty proběhlo na konci ŠLP formou anonymních dotazníků (z 19 studentů jich odevzdalo dotazník 19). Dotazníky byly zpracovávány a ve formě grafů a sebraných poznámek z jednotlivých dotazníků rozeslány všem lektorům. Poznatky z výuky a hodnocení ŠLP PILA dále využívá při svých dalších vzdělávacích aktivitách, především na workshopech pro vyučující práva na právnických fakultách a na přípravu dalších ročníků ŠLP.

Součástí projektu ŠLP je **pokračovací setkání**, které PILA ve spolupráci se studenty právnické fakulty v Olomouci uspořádala 12. -13. února 2009. Zúčastnilo se 11 studentů z 19 účastníků ŠLP a 2 ze zájemců, kteří nemohli být přijati na podzimní školení. PILA počítá s aktivním podílem studentů na přípravě a sestavení programu, tentokrát studenti presentovali dva výukové bloky. Dalšími tématy dvoudenního setkání byla ochrana práva na soukromí (Iuridicum remedium), právo na informace (občanské sdružení Arnika) a jako case study případ Nejvyššího správního soudu. Studenti také navštívili ekologické centrum Sluňákov.

Dobrovolnická praxe absolventů ŠLP:

Podmínkou pro přijetí za účastníka ŠLP je závazek odpracovat 70 hodin jako dobrovolník v neziskovém sektoru nebo se jinou formou v tomto rozsahu zapojit do obecně prospěšných aktivit. K zařazení této podmínky nás vedla snaha přispět alespoň malým dílem k řešení konkrétních problémů a dále přesvědčení, že účastníci ŠLP se budou díky pozitivní zkušenosti více zapojovat do obecně prospěšných aktivit i ve své budoucí právní praxi. Absolventi ŠLP se zavázali 70 dobrovolnických hodin odpracovat do konce roku 2009.

V roce 2009 plánujeme:

- jedenáctý ročník Školy lidských práv na podzim 2009

Bližší informace:

www.pilaw.cz/index.php?cat=cz&art=slp/slp

Finanční podpora:

- Ministerstvo životního prostředí
- nakladatelství C.H.Beck
- grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

Publikační aktivity

PILA považuje za užitečné šířit mezi právníky i směrem k veřejnosti informace o využívání právních prostředků k ochraně lidských práv a veřejných zájmů, o největších problémech v této oblasti, a o inovativních přístupech k jejich řešení a inspirativních zahraničních zkušenostech.

Via Iuris

Tau res agitur paries cum proximus ardet - o tebe jde, hoří-li sousedův dům

Via Iuris on line

Bulletin pro právo ve veřejném zájmu VIA IURIS vychází již od konce minulého století. Od roku 2005 PILA v nové podobě vydává „Via Iuris ONLINE“ na stránkách www.viaiuris.cz, kde čtenáři každý týden najdou nový článek na téma ochrany lidských práv, životního prostředí či jiných veřejných zájmů. V roce 2007 jsme zaznamenali téměř 21 000 přístupů na webovou stránku, v průměru tedy více než 400 týdně. Zájemcům je čtvrtletní souhrn publikovaných příspěvků zasílán do e-mailových schránek ve formátu vhodném k vytištění.

Návštěvnost via iuris on-line se pohybuje pravidelně kolem 510 přístupů týdně, za rok 2008 na Via Iuris on line bylo zaznamenáno 25 637 přístupů.

Via Iuris v právních rozhledech

Vedle Via Iuris ONLINE vychází v rámci projektu Via Iuris jednou měsíčně rozsáhlejší právní pojednání v expertních časopisech nakladatelství C. H. Beck - Právních rozhledech, v Soudních rozhledech a Trestněprávní revue. Anotace publikovaných textů jsou zveřejňovány na webové stránce via iuris. V roce 2008 vyšlo 6 článků.

Via iuris, ISSN 1802-4351

Bližší informace:

www.viaiuris.cz

Informační zdroje a publikace na www.pilaw.cz

Pro větší dopad svých aktivit připravuje PILA ke každému tématu, kterému se věnuje, přehled dostupných informačních zdrojů a umísťuje je na své internetové stránky. Jsou zde rovněž ke stažení přístupné sborníky z diskusních fór a dalších akcí. K dalšímu šíření informací a pro lepší komunikaci s laickou i odbornou veřejností PILA spustila nové webové stránky: www.probonocentrum.cz, www.bezplatnapravnipomoc.cz. Připravuje se webový portál www.potrebujipravnik.cz.

Finance

<i>VÝDAJE</i>	<i>v Kč</i>	<i>v %</i>
kancelářské potřeby	10 672	0,65
literatura a periodika	4 304	0,26
dlouhodobý hmotný majetek a drobný DHM	28 323	1,73
provozní režie (energie a opravy)	54 974	3,37
cestovné	56 135	3,44
náklady na komunikaci (vč. poštovné)	32 706	2,00
tisk, kopírování, propagace	95 887	5,87
nájem	19 064	1,17
právní služby a poplatky	285 246	17,47
Externí služby (ubytování, strava, lektoři, finanční)	259 008	15,86
software	9 417	0,58
mzdové náklady, dohody o provedení práce	597 393	36,58
odvody sociálního a zdravotní pojištění	162 353	9,94
ostatní (pokuty, penále, poplatky, kurz.ztráty)	17 698	1,08
celkem výdaje	1 633 179	100,00
<i>PŘÍJMY</i>	<i>v Kč</i>	<i>v %</i>
Open Society Fund Praha	533 884	34,17
Trust for Civil Society in CEE	367 070	23,50
2.výzva BG NROS z prostředků Finančních mechanismů EHP/Norska	334 787	21,43
Právnická fakulta UP Olomouc z prostředků OPRLZ	124 525	7,97
Ministerstvo životního prostředí ČR	65 000	4,16
Liga lidských práv z prostředků BG NROS	7 185	0,46
C.H.Beck	30 000	1,92
dary fyzických a právnických osob	49 000	3,14
vlastní činnost	45 000	2,88
ostatní (úroky,kurzové zisky)	5 852	0,37
celkem příjmy	1 562 302	100,00
hospodářský výsledek – ztráta	-70 876	
kurz EUR k 31.12.2008 : 26,930 CZK		

PILA struktura

PILA pracuje jako **decentralizovaná síť právníků**, kteří se jako členové nebo externí spolupracovníci podílejí na zajišťování jednotlivých aktivit. Nejvyšším orgánem je členské shromáždění, které se koná jednou za 2 roky. V roce 2008 měla PILA 13 členů.

Kontinuální práci sdružení, návrhy na nové aktivity a běžný chod sdružení zajišťuje jeho ředitel ve spolupráci se správní radou. **Ředitelem** byl zvolen Vítězslav Dohnal. Členy **správní rady** jsou v současné době Pavel Černý, Jiří Nezhyba, David Záhumenský a Gwendolyn Albert.

Kontakty (k 30.6.2009)

- ředitel – Mgr. Vítězslav Dohnal, PILA, Převrátilská 330, 390 01 Tábor, tel.: 381 253 904, mobil: 776 834 534, e-mail: vdohnal@pilaw.cz
- organizační zajištění seminářů, workshopů, konferencí, Školy lidských práv atd. – PhDr. Kateřina Kloubová, mobil: 774 887 792, e-mail: seminare@pilaw.cz
- pro bono centrum - Mgr. Vítězslav Dohnal, PILA, Převrátilská 330, 390 01 Tábor, tel: 777 668 710, email: probono@pilaw.cz
- bezplatná právní pomoc - Theodor Klán, tel.: 774 651 728, email: pravnipomoc@pilaw.cz

Princip partnerství

K dosažení vysoké kvality svých aktivit a pro jejich co nejširší dopad usiluje PILA o spolupráci s jinými organizacemi, institucemi a jednotlivci. K našim partnerům patří např. právnické profesní komory a organizace, právnické fakulty, nevládní organizace nebo právní nakladatelství.

Cíle PILA v roce 2009:

- budeme usilovat o dlouhodobější finanční stabilizaci alespoň některých našich aktivit. K tomu budeme ovšem potřebovat pomoc i od vás
- chceme přispět ke vzniku kvalitního zákona o bezplatné právní pomoci. Ten by měl zajistit přístup k právní pomoci pro širší okruh znevýhodněných osob než dnes a měl by umožnit zapojení neziskových organizací do systému.
- chceme napomoci vzniku alespoň 2 nových právních klinik na českých právnických fakultách
- spustíme webový portál pro zvýšení dostupnosti právní pomoci www.potrebujipravnik.cz
- věříme, že naše pro bono centrum pomůže zprostředkovat pro bono právní služby pro nejméně 40 požadavků neziskových organizací
- budeme pracovat na jednotnějším grafickém stylu našich výstupů. Komplexní změnou projdou naše mateřské internetové stránky www.pilaw.cz

Podpořte nás!

PILA se stejně jako jiné neziskové organizace potýká se změnou finančních podmínek. Zejména na nás doléhá odchod tradičních donorů do jiných regionů. Proto potřebujeme pomoc těch, kdo považují naše aktivity za užitečné.

Pokud chcete podpořit činnost PILA obecně, nebo konkrétní projekty PILA, posílejte své příspěvky na účet **na účet č. 189 100 522/0300**, jako variabilní symbol uveďte 77ddmmrrrr (datum narození). Pokud byste přispívali za právnickou osobu, uveďte variabilní symbol ve tvaru 77ICO. **Do zprávy pro příjemce uveďte aktivitu PILA, kterou chcete podpořit.**

V tuto chvíli je naším nejohroženějším projektem **Škola lidských práv**. A to přestože jde o aktivitu, která úspěšně funguje již 10 let a která vychovala již téměř 250 absolventů. Příspěvky určené přímo na Školu lidských práv můžete zasílat opět na číslo účtu: **189 100 522/0300**, jako variabilní symbol uveďte 88ddmmrrrr (datum narození). Pokud byste přispívali za právnickou osobu, uveďte variabilní symbol ve tvaru 88ICO. Do zprávy pro příjemce prosím uveďte své jméno.

Přivítáme jakoukoliv částku, jednorázovou nebo pravidelnou. Pokud ovšem přispějete ročně alespoň 1000 Kč, získáte CD s materiály o dosavadní činnosti PILY a potvrzení o daru pro daňové přiznání.

Všichni přispěvatelé obdrží každý rok emailem informaci o tom, jak byly získané prostředky využity. Tyto informace najdete rovněž v sekci Pro přispěvatele na www.pilaw.cz. Další přehled hospodaření najdete v našich výročních zprávách.

Každý Váš příspěvek je pro nás důležitý a dává nám možnost dále rozvíjet aktivity, které považujeme za důležité.